

Toelichting

Beleidsregels inzake boete, waarschuwing en verminderde verwijtbaarheid Vught 2015

Artikel 2. Waarschuwing bij geen benadelingsbedrag

Het geven van een waarschuwing is bedoeld voor situaties waarin het opleggen van een boete disproportioneel wordt gevonden. Ook met het nieuwe boeteregime zijn er situaties denkbaar waarin een waarschuwing gepast is. De waarschuwingmogelijkheden worden uitgebreid naar enerzijds situaties waarin sprake is van een gering benadelingsbedrag en anderzijds naar een deel van de zogenaamde zelfmelders. Dit zijn mensen die weliswaar iets te laat, maar wel zelf wijzigingen in hun omstandigheden melden. In veel gevallen gaat het om mensen die zelf melden dat zij loon hebben ontvangen, maar dit pas doen nadat zij hun eerste loonstrook hebben ontvangen en de uitkering al is betaald; in deze gevallen is er sprake van een benadelingsbedrag. In alle gevallen zal de te veel betaalde uitkering, ook bij (zeer) kleine bedragen, terugbetaald moeten worden.

Artikel 4. Maximale boete

Maximale boete

Het is belangrijk dat de uitvoering op de hoogte is van de maximum boetebedragen zoals die in artikel 23, lid 4 van het Wetboek van Strafrecht zijn vastgelegd.

De maximale boete van het met opzet schenden van de inlichtingenplicht bedraagt € 81.000. In de praktijk zal de op te leggen boete nooit meer bedragen dan € 50.000 (bij recidive maximaal € 75.000).

Fraude met een benadelingsbedrag van € 50.000 of meer dient volgens de vervolgingsrichtlijnen strafrechtelijk te worden afgedaan.

Bij alle andere schendingen mag de boete nooit hoger zijn dan € 8.100, ongeacht het benadelingsbedrag. Hiermee is aansluiting gezocht met de maximale boetes zoals die in het strafrecht gelden.

Voorbeeld:

Iemand fraudeert tot een bedrag van € 30.000. Er is géén sprake van opzet, maar wel van grove schuld. Bij grove schuld wordt de hoogte van de boete bepaald op 75% van € 30.000 = € 22.500. Het college mag echter geen hogere boete opleggen dan zoals in art. 23 lid 4 van het Wetboek van Strafrecht is vastgelegd. De boete mag dus niet hoger zijn dan € 8.100.

Door de uitspraak van de CRvB van 24 november 2014, waarin het bestuursorgaan gehouden is om de hoogte van de boete te toetsen aan het evenredigheidsbeginsel op grond van art. 5:46, lid 2 van de Algemene wet bestuursrecht en de hieruit volgende belangenafweging zoals in het bovenstaande beschreven, volgt ook dat er wettelijk gezien geen rechtsgrond meer is voor een minimumboete ad € 150.

Boete bij een vergissing van een geringe termijnoverschrijding

Betreffende de volgende situaties waarin niet-nakoming van de inlichtingenplicht het gevolg is van een vergissing van een geringe termijnoverschrijding, waarbij:

- (1) het benadelingsbedrag meer is dan nihil maar minder dan € 150;
- (2) er sprake is van een tweede niet-nakoming van de inlichtingenplicht in een periode van

2 jaar na een eerder gegeven waarschuwing, en er òf geen sprake is van een benadelingsbedrag, òf dit bedrag meer is dan nihil maar minder dan € 150. In deze situaties wordt het verdedigbaar geacht om aan te sluiten bij de voorgestelde percentages van de Nationale Ombudsman, te weten 10% van het benadelingsbedrag.

In de situatie dat er wederom geen benadelingsbedrag is maar wel schuld bij de niet-nakoming van de inlichtingenplicht, wordt het verdedigbaar geacht om een boete van € 10 op te leggen òf om in het uiterste geval van kennelijke onredelijkheid, wederom af te zien van een boete.

Artikel 6. en 7. Opzet of voorwaardelijke opzet

Wanneer door het college bij schending van de inlichtingenplicht de opzet wordt aangetoond, mag het college overgaan tot een boete van 100% van het benadelingsbedrag.

Opzet

Onder opzet wordt verstaan de situatie dat een overtreder willens en wetens de inlichtingenplicht heeft geschonden om er beter van te worden.

Voorbeeld:

Een voorbeeld hiervan zijn zaken over hennephandel (LJN BZ1541) of grootschalige autohandel (BV9390) of zaken waarin een klant die handel heeft gevoerd middels een samenweefsel van verdichtsels gepoogd heeft de onterechte verlening van bijstand te verdoezelen (zie LJN BV9240 of BW1917) of samenloop van fraudezaken (denk aan contante stortingen in samenhang met een buitensporig uitgavenpatroon (LJN BZ3266)).

Voorwaardelijke opzet

Onder voorwaardelijk opzet wordt verstaan de situatie dat een klant willens en wetens de aanmerkelijke kans heeft aanvaard dat hij een overtreding zou plegen. Bijvoorbeeld: De situatie dat van een klant ernstige twijfel verwacht mag worden bij de niet-nakoming van zijn opgaveplicht doch verzuimd navraag te doen bij het college.

Voorbeelden:

Denk bijvoorbeeld aan het stelselmatig aanbieden van kostbare goederen bij een bank van lening voor verpanding en het in ontvangst nemen van geleende bedragen, hetgeen een feit is dat van belang kan zijn voor de bijstandsverlening omdat dit kan duiden op vermogen anders dan geld, (handels-)activiteiten en werkzaamheden waarmee inkomen is of kan worden verworven. (NL:CRVB:2014:1067)

Denk aan de situatie waarin belanghebbenden inkomsten hebben genoten uit het fokken van honden, zonder daarvan melding te hebben gemaakt nu belanghebbende meende dat er sprake was van hobbymatige activiteiten. Het standpunt van belanghebbende dat deze activiteiten niet hoefde te melden zolang zij geen winst behaalde, is onjuist. (LJNBW5334)

Artikel 8. Grove Schuld

Grove schuld betekent een in laakbaarheid aan opzet grenzende mate van verwijtbaarheid, laakbare slordigheid of ernstige onachtzaamheid. Er is sprake van grove schuld als de overtreder had moeten begrijpen dat zijn gedrag tot gevolg kon hebben dat hij teveel of ten onrechte uitkering zou ontvangen. Bijvoorbeeld veel te laat werkzaamheden melden terwijl de meldingstermijn duidelijk is.

Kan de opzet niet aangetoond worden, maar kan wel aangetoond worden dat er sprake is van grove schuld,

dan mag de boete maximaal 75 % van het benadelingsbedrag bedragen. Hierbij dient wel rekening gehouden te worden met het maximumboete bedrag van € 8100, zoals in het Wetboek van Strafrecht is vastgelegd.

Artikel 9. Verwijtbaarheid

Wanneer (voorwaardelijke) opzet of grove schuld niet aangetoond kan worden, maar het niet voldoen aan de inlichtingenplicht wel verwijtbaar is, is de boete maximaal 50% van het benadelingsbedrag. Bijvoorbeeld bij stommiteiten, slordigheden, etc. Ook hierbij geldt dat het boetebedrag het maximum, zoals dat in het Wetboek van Strafrecht is vastgelegd, niet mag overschrijden.

Artikel 10. Verminderde verwijtbaarheid

In beginsel leidt verminderde mate van verwijtbaarheid tot een boete van 25% van het benadelingsbedrag. Ook hier geldt het maximum boetebedrag vanuit het Wetboek van Strafrecht. Voorbeelden van verminderde mate van verwijtbaarheid zijn genoemd in art. 2a van het boetebesluit.

Naast de in artikel 10 genoemde omstandigheden kunnen de volgende omstandigheden ook leiden tot het vaststellen van een verminderde mate van verwijtbaarheid en dus tot verlaging van de boete, zoals:

- Hulp in de familiesfeer. (Ecli:NL:CRvB:2011BQ1698).
- Niet bewust niet gemeld (geen sprake van onwil), niet of verkeerd voorgelicht.
- Het is de eerste keer dat dat er sprake is van het overleggen van onjuiste informatie zonder dat er sprake is van opzet of onwil of niet-doordacht-gedrag.
- Onduidelijke wetgeving.
- Gezinsomstandigheden en gevolgen voor kinderen.
- Draagkracht betrokkene (Ecli:NL:HR:2014:686). Hierbij kan ook gedacht worden aan de omstandigheid dat een belanghebbende van wat oudere leeftijd is en weinig kansen meer heeft op het verwerven van betaald werk.
- De omstandigheid dat een belanghebbende maar een beperkt arbeidsverleden en hierdoor weinig kansen heeft op het verwerven van betaald werk.
- Het feit dat belanghebbende langdurig in een schuldhulpverleningstraject zit of de WSNP (CRvB 27-05-2010, LJN BM5914).
- Ernstige gezondheidsproblemen of sociale problemen.
- Mate van voortvarendheid in de aanpak van het handhavingstraject; (onvoldoende controle door klantmanagers bij innemen van de aanvraag dan wel bij een hercontrole in de keten van het handhavingstraject).
- Het verzuim van een klantmanager om door te vragen terwijl er wel signalen zijn die duiden op mogelijke fraude dan wel mogelijk oneigenlijk gebruik.
- De lengte van de periode tussen hercontroles na de aanvraag; een lange duur van bijvoorbeeld 2 jaar na aanvraag leidt tot het oplopen van het benadelingsbedrag en daarmee van de boete. Bij een meer voortvarende controle op de rechtmatigheid van de bijstand had de onjuistheid van de verstrekte gegevens veel eerder onderkend kunnen worden en hadden het benadelingsbedrag en de boete aanzienlijk geringer kunnen zijn.

Bij de “gedeelde verwijtbaarheid” kunnen ook eventuele fouten in de uitvoering zelf meegewogen worden. Bijvoorbeeld het laten voortduren van een incorrecte situatie, terwijl de uitvoering van het bestaan hiervan wist.

